

Adendorff, D.E. 2004. *An investigation into the roles and competencies of an online facilitator*. Ongepubliseerde PhD-proefskrif (Opvoedkunde). Pretoria: Universiteit van Pretoria.

Babbie, E. & Mouton, J. 2001. *The practice of social research*. Oxford: Oxford University Press.

Babbie, E. 1998. *The practice of social research*, 8th edition. California: Wadsworth Publishing Company.

Baker, T.L. 1994. *Doing social research*, 2nd edition. Singapore: McGraw-Hill.

Bjarnason, D.S. 2003. *School inclusion in Iceland. The cloak of invisibility*. New York: Nova Science Publishers.

Booth, T. & Ainscow, M. 1998. *From them to us: an international study of inclusion in education*. London: Routledge.

Bradley, D.F., King-Sears, M.E. & Tessier-Switlick, D.M. 1997. *Teaching students in inclusive settings. From theory to practice*. Boston: Allyn and Bacon.

Burden, A. 1995. Inclusion as an educational approach in assisting people with disabilities. *Educare*, Volume 24(2):44-56.

Burden, A. 1999. Education for all: an approach to accommodate diversity. Some introductory remarks. *Educare*, Volume 28(1&2):10-24.

Burns, N. & Grove, S.K. 2003. *Understanding nursing research*, 3rd edition. Philadelphia: W.B. Saunders Company.

- Burns, N. & Grove, S.K. 1993. *The practice of nursing research conduct: critique and utilization*, 2nd edition. Philadelphia: W.B. Saunders.
- Burrell, G. & Morgan, G. 1979. *Sociological paradigms and organisational analysis*. London: Heinemann.
- Carr, W. & Kemmis, S. 1986. *Becoming critical: education, knowledge and action research*. London: Falmer Press.
- Choate, J.S. 1997. *Successful inclusive teaching. Proven ways to detect and correct special needs*, 2nd edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Clark, C., Dyson, A. & Millward, A. 1995 *Towards inclusive schools?* London: David Fulton.
- Clough, P. & Nutbrown, C. 2003. The index for inclusion: personal perspectives from early years educators. In Nind, M., Sheehy, K. & Simmons, K. *Inclusive education: learners and learning contexts* (pp.85-93). London:David Fulton,
- Creese, A., Daniels, H. & Norwich, B. 1997. *Teacher support teams in primary and secondary schools. Resource materials for teachers*. London:David Fulton.
- Creswell, J.W. 2002. Narrative research designs. In Creswell, J.W. (Ed.), *Educational research* (pp.520-558). Columbus: Merrill Prentice-Hall.
- Cronje, E. 1997. Fokusgroeponderhoude met studente in ontwikkelingsielkunde. *Progressio: Tydskrif van die Buro vir Universiteitsonderrig*, 19(2):41-59.
- Daniels, H., Norwich, B. & Anghileri, N. 1993. Teacher support teams: an evaluation of a school-based approach to meeting special educational needs. *Support for Learning*, 8(4):169-173.
- Davidoff, S. & Lazarus, S. 2003. *The learning school. An organisation development approach*. Lansdowne: Juta & Co.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Eds). 2000. *Handbook of qualitative research*, 2nd edition. London: SAGE.

Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. 1998. *The landscape of qualitative research: theories and issues*. London: SAGE.

Department of National Education (DNE). 1995. *White Paper on Education and Training in a Democratic South Africa*. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2001. *Education White Paper 6. Special Needs Education: building an inclusive education and training system*. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2002. *Draft Guidelines for the Implementation of Inclusive Education*. 2nd Draft. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2003. *National report on systematic evaluation: inclusive education: foundation phase learners with disabilities in special schools*. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2005a. *Conceptual and operational guidelines for the implementation of inclusive education: full-service schools*. Education White Paper 6: Special needs education. Building an inclusive education and training system. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2005b. *Conceptual and operational guidelines for the implementation of inclusive education: special schools as resource centres*. Education White Paper 6: Special needs education. Building an inclusive education and training system. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE). 2005c. *Conceptual and operational guidelines for the implementation of inclusive education: district-based support teams*. Education White Paper 6: Special needs education. Building an inclusive education and training system. Pretoria: Department of Education.

Department of National Education (DNE). 2005d. *Guidelines for inclusive learning programmes*. Education White Paper 6: Special needs education. Building an inclusive education and training system. Pretoria: Government Printers.

Department of National Education (DNE).1997. *Quality education for all: overcoming barriers to learning and development*. Report of the National Commission on Special Needs in Education and Training, and the National Committee for Education Support Services (NCSNET/NCESS). Pretoria: Government Printers.

Department of National Education, Directorate: Inclusive Education, February 2006. *Draft National Strategy on Screening, Identification, Assessment and Support*. Pretoria: Government Printers.

De Vos, A.S. (Ed.) 1998. *Research at grass roots: A primer for the caring professions*. Pretoria: Van Schaik Publications.

Donald, D. & Lazarus, S. 1995. The development of education support services in South Africa: The process of transition: Goals and strategies. *South African Journal of Education*, 15(1):52-57.

Donald, D. 1996. The issue of an alternative model: Specialised education within an integrated model of education support services in South Africa. In Engelbrecht, P., Kriegler, S.M. & Booysen, M.I. (Eds.). *Perspectives on learning difficulties: international concerns and South African realities* (pp.71-85). Pretoria: Van Schaik Publications.

Du Toit, L. 1991. Die ortopedagogiek as wetenskapgebied. In Kapp, J.A. (Ed.). *Kinders met Probleme: 'n Ortopedagogiese Perspektief* (pp.3-20). Goodwood: Van Schaik Uitgewers.

Du Toit, L. 1996. An introduction to specialised education. In Engelbrecht, P., Kriegler, S.M. & Booysen, M.I. (Eds.). *Perspectives on learning difficulties: International concerns and South African realities* (pp.5-20). Pretoria: Van Schaik Publications.

Du Toit, L. 1997. *Onderwys vir almal. Studiegids vir OSN421-Q*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.

Dwyer, S.C. & Patterson, D. 2000. Listening to elementary teachers: A first step to better inclusive practice. *The Journal of the International Association of Special Education*, 3(1):37-55.

- Dyson, A. & Forlin, C. 2003. An international perspective on inclusion. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Eds.). *Inclusive education in action in South Africa* (pp.24-42). Pretoria: Van Schaik Publications.
- Eloff, I. & De Vaal, E. 2005. 'n Verkenning van die stressors en stresshanterings-vaardighede van opvoeders betrokke by die insluiting van 'n graad 12-leerder met fisiese gestremdeheid. *Tydskrif vir Geesteswetenskappe*, 45(1):90-104.
- Eloff, I., Swart, E. & Engelbrecht, P. 2002. Including a learner with physical disabilities: stressful for teachers? *Koers*, 67(1):77-99.
- Engelbrecht, P. 2003. A theoretical framework for inclusive education. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Eds.). *Inclusive education in action in South Africa* (pp.3-10). Pretoria: Van Schaik Publications.
- Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Eds.). 2003. *Inclusive education in action in South Africa*. Pretoria: Van Schaik Publications.
- Engelbrecht, P., Oswald, M., Swart, E. & Eloff, I. 2003. Including learners with intellectual disabilities: stressful for teachers? *International Journal of Disability, Development and Education*, 50(3):293-308.
- Engelbrecht, P., Oswald, M., Swart, E., Kitching, A. & Eloff, I. 2005. Parents' experiences of their rights in the implementation of inclusive education in South Africa. *School Psychology International*, 26(4):459-477.
- Erlandson, D.A., Harris, E.L., Skipper, B.L. & Allen, S.D. 1993. *Doing naturalistic inquiry. A guide to methods*. London: SAGE.
- Ezzy, D. 2002. *Qualitative analysis: Practice and innovation*. London: Routledge.
- Farrell, P. & Ainscow, M. 2002. *Making special education inclusive. From research to practice*. London: David Fulton.
- Fetterman, D.M. 1998. *Ethnography*, 2nd edition. London: SAGE.

Florian, L. 1998. Inclusive practice. What, why and how? In Tilstone, C., Florian, L. & Rose, R. (Eds.), *Promoting inclusive practice* (pp.13-26). London: Routledge/Falmer.

Frank, G.L. 2003. *The use of school based support teams to improve school effectiveness*. Unpublished M.Ed. (Educational Psychology) thesis. Johannesburg: Rand Afrikaanse University.

Frederickson, N., Dunsmuir, S., Lang, J. & Monsen, J.J. 2004. Mainstream-special school inclusion partnerships: pupil, parent and teacher perspectives. *International Journal of Inclusive Education*, 8(1):37-57.

Gauteng Department of Education (GDE). 2003. *Guidelines for the establishment of school based support teams*. Johannesburg: Gauteng Department of Education.

Gauteng Department of Education (GDE). 2004a. *Audit of the school-based support teams (SBST)*. District Memorandum Number:17. Johannesburg: Gauteng Department of Education.

Gauteng Department of Education (GDE), District Tshwane South (D4). 2004b. *Teachers helping teachers: Training manual for site based support teams*. Johannesburg: Government Printers.

Gericke, L. 1997. *Special educational needs A. Study guide for EDT 203-M*. Pretoria: University of South Africa.

Gericke, L. 2003. *Onderwys vir almal. Studiebrief OSN421-Q/106*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.

Gilbert, C. & Hart, M. 1990. *Towards integration. Special needs in an ordinary school*. London: Kogan Page Ltd.

Green, L. 1991. Mainstreaming: The challenge for teachers in South Africa. *Support for learning*, Volume 6(2):84-89.

Green, L., Forrester, J., Mvambi, N., Janse van Vuuren, E. & Du Toit, S. 2003. Classroom support for inclusion. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Ed.) 2003. *Inclusive education in action in South Africa*. Pretoria: Van Schaik Publishers.

- Greene, J.C. 2000. Understanding social programs through evaluation. In *Handbook of qualitative research*. Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Ed.). Thousand Oaks, London: SAGE.
- Hall, R., Campher, E., Smit, A.G., Oswald, M. & Engelbrecht, P. 2003. Formal support in inclusion. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Eds.). 2003. *Inclusive education in action in South Africa* (pp.157-167). Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Hallahan, D.P. & Kauffman, J.M. 1994. *Exceptional children*. USA: Allyn and Bacon.
- Hegarty, S. 1995. *Educating children and young people with disabilities. Principles and the review of practice*. Paris:UNESCO.
- Holloway, I. & Wheeler, S. 1996. *Qualitative research for nurses*. Oxford: Blackwell Science.
- Johnson, B. 1998. *Teacher support teams: a school-based strategy for the provision of education support services and health promotion*. Unpublished M.Ed. dissertation (Education). Cape Town: University of the Western Cape.
- Kibria, G. 2005. Inclusion education and the developing countries: the case of Bangladesh. *The Journal of the International Association of Special Education*, 6(1):43-47.
- Krefting, L. 1991. Rigor in qualitative research: The assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45(3):214-221.
- Kriegler, S.M. & Farman, R. 1996. Redistribution of special education resources in South Africa: Beyond mainstreaming towards effective schools for all. In Engelbrecht, P., Kriegler, S.M. & Booyesen, M.I. (Eds.). *Perspectives on learning difficulties: International concerns and South African realities* (pp.40-51). Goodwood: Nasionale Boek Drukkers.
- Krueger, R.A. 1994. *Focus groups: A practical guide for applied research*, 2nd edition. Newbury Park: SAGE.
- Kvale, S. 1996. *Interviews. An introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks, California: SAGE.

- Landsberg, E., Krüger, D. & Nel, N. 2005. *Addressing barriers to learning. A South African perspective*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Landsberg, E.I. & Burden, A. 1999. *Quality education for all: Overcoming barriers to learning and development. Studiebrief EDUFAC-N303*. Pretoria: University of South Africa.
- Landsberg, E.I. 2005. Learning support. In Landsberg, E., Krüger, D. & Nel, N. *Addressing barriers to learning. A South African perspective* (pp.61-77). Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Lazarus, S. & Donald, D. 1995. The development of education support services in South Africa: Basic principles and a proposed model. *South African Journal of Education*, 15(1):45-51.
- Lazarus, S., Daniels, B. & Engelbrecht, L. 2003. The inclusive school. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Ed.) 2003. *Inclusive education in action in South Africa*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Leedy, P.D. & Ormrod, J.E. 2001. *Practical research: Planning and design*, 7th edition. New Jersey: Merrill Prentice-Hall.
- Lincoln, Y.S. & Guba, E.G. 1985. *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: SAGE.
- Loiselle, C.G. & Profetto-McGrath, J. 2004. *Canadian essentials of nursing research*. Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Lomofsky, L. & Lazarus, S. 2001. South Africa: first steps in the development of an inclusive education system. *Cambridge Journal of Education*, 31(3):306-317.
- Marshall, L., Ralph, S. & Palmer, S. 2002. “I wasn’t trained to work with them:” mainstream teachers’ attitudes to children with speech and language difficulties. *International Journal of Inclusive Education*, 6(3):199-215.
- McEwan, E.K. & McEwan, P.J. 2003. *Making sense of research: What’s good, what’s not, and how to tell the difference*. Thousand Oaks, California: Corwin Press, Inc.

- McGregor, G. & Vogelsberg, R.T. 1998. *Inclusive schooling practices: Pedagogical and research foundations. A synthesis of the literature that informs best practices about inclusive schooling*. Montana: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Meijer, C.J.W., Pijl, S.J. & Hegarty, S. 1997. Introduction. In Pijl, S.J., Meijer, C.J.W. & Hegarty, S. (Eds.). 1997. *Inclusive education: a global agenda* (pp.1-7). London: Routledge.
- Merriam, S.B. 1988. *Case study research in education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mouton, J. & Marais, H.C. 1988. *Metodologie van die geesteswetenskappe: basiese begrippe*, 2de uitgawe. Pretoria: Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing.
- Mouton, J. & Marais, H.C. 1992. *Metodologie van die geesteswetenskappe: basiese begrippe*, 3de uitgawe. Pretoria: Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing.
- Mouton, J. 2001. *How to succeed in your master's and doctoral studies. A South African guide and resource book*. Pretoria: Van Schaik Publications.
- Naicker, S. 2003. Inclusive education in South Africa. In Engelbrecht, P., Green, L., Naicker, S. & Engelbrecht, L. (Eds.). *Inclusive education in action in South Africa* (pp.12-23). Pretoria: Van Schaik Publications.
- Nell, M. 1996. The education of learners with special education needs. *The Pre-School Years*, 25-40.
- Neuman, W.L. 2000. *Social research methods. Qualitative and quantitative approaches*, 4th edition. London: Allyn and Bacon.
- Office of the Deputy President. 1997. *White Paper on an Integrated National Disability Strategy*. Pretoria: Government Printers.
- Patton, M.Q. 2002. *Qualitative research and evaluation methods*, 3rd edition. Thousand Oaks, London: SAGE.
- Pijl, S.J. & Meier, C.J.W. 1997. Factors in inclusion: a framework. In Pijl, S.J., Meier, C.J.W. & Hegarty, S. *Inclusive education: a global agenda* (pp.8-14). London: Routledge.

Polit, D.F. & Hungler, B.P. 1993. *Essentials of nursing research methods: appraisal and utilization*, 3rd edition. Philadelphia: Lippincott.

Porter, G.L. (Producer). 1994. *Teachers helping teachers: Problem solving teams at work*. (video). Toronto: The Roeher Institute & School District 12.

Porter, G.L. 1996. Inclusion – From school to community.
<http://www.lin.ca/resource/html/Vol23/v23n3a5.htm>. 2006/06/21.

Putnam, J.W. 1998. *Cooperative learning and strategies for inclusion – Celebrating diversity in the classroom*. 2nd edition. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.

Prinsloo, E. 2001. Working towards inclusive education in South African classrooms. *South African Journal of Education*, 21(4):344-348.

Republic of South Africa (RSA). 1996. *Constitution of the Republic of South Africa Act 108*. Pretoria: Government Printers.

Rice, P.L. & Ezzy, D. 2000. *Qualitative research methods. A health focus*. Oxford: Oxford University Press.

Salend, S.J. 1998. *Effective mainstreaming. Creating inclusive classrooms*, 3rd edition. New York: Macmillan Publishing Company.

Saunders, M.N.K., Lewis, P. & Thornhill, A. (2000). *Research methods for business students*. London: Pearson Education.

Schoeman, M. 1997. *Schools for all: A new approach to what schools are all about*. Lecture presented at the Teacher Seminar of the Gauteng Department of Education and the Down Syndrome Assosiation Pretoria.

Sebba, J. & Ainscow, M. 1996. International developments in inclusive schooling: mapping the issues. *Cambridge Journal of Education*, 26(1):5-18.

- Sethosa, M.F. 2003. *Assisting teachers to support mildly intellectually disabled learners in the foundation phase in accordance with the policy of inclusion*. Unpublished D.Ed. thesis (Education). Pretoria: University of South Africa..
- Strauss, A. & Corbin, J. 1998. *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks, London: SAGE.
- Struwig, F.W. & Stead, G.B. 2001. *Planning, designing and reporting research*. Cape Town: Masker Miller Longman.
- Swart, E. & Pettipher, R. 2005. A framework for understanding inclusion. In Landsberg, E., Krüger, D. & Nel, N. 2005. *Addressing barriers to learning. A South African perspective*. Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Swart, E. & Phasha, T. 2005. Family and community partnership. In Landsberg, E., Krüger, D. & Nel, N. 2005. *Addressing barriers to learning. A South African perspective* (pp.213-236). Pretoria: Van Schaik Publishers.
- Swart, E., Engelbrecht, P., Eloff, I. & Pettipher, R. 2002. Implementing inclusive education in South Africa: teachers' attitudes and experiences. *Acta Academica*, 34(1):175-189.
- Taylor, J.M., Carran, D.T., Baglin, C.A., Von Rembow, D. & Fleming, J.A. 2000. Using early intervention demographic data to discern training needs by geographic locale. *Infant-Toddler intervention*, 10(3):157-176.
- Terre Blanche, M. & Durrheim, K. 2002. *Research in practice: Applied methods for the social sciences*. Cape Town: University of Cape Town Press.
- The Salamanca Statement, 1994. *Final Report. World conference on Special Needs Education: access and quality*. Salamanca, Spain: UNESCO.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization(UNESCO). 1994. *The Salamanca Statement and framework for action on Special Needs Education*. Paris: UNESCO.

University of South Africa (UNISA). 2003. *Training manual: Revised National Curriculum Statement Foundation Phase*. Module 3. Pretoria: University of South Africa.

Von Kardorff, E. 2004. Qualitative evaluation research. In Flick, U., Von Kardorff, E. & Steinke, I. (Eds.). 2004. *A companion to qualitative research* (pp.137-142). London:SAGE.

Venter, M. 2007. The inclusion debate. *Naptosa Insight*, 1(1):6-13.

Wes-Kaapse Onderwysdepartement (WKOD). 2003. *Handleiding vir onderwys-
ondersteuningspanne*. Nie finale kopie. Kaapstad: Wes-Kaapse Onderwysdepartement.

Whitten, E. & Dieker, L. 1993. Intervention assistance teams: a collaborative process to meet the needs of student at risk. *BC Journal of Special Education*, 17(3):275-283.

Williams, P. 1991. *The special education handbook*. Suffolk: St Edmundsbury Press.

Woolfolk, A. 1998. *Educational Psychology*. Boston: Allyn and Bacon.

**GERAADPLEEGDE BRONNE NIE AANGEHAAL
IN DIE TEKS NIE**

- Ainscow, M. 1992. Teacher education as a strategy for developing inclusive schools. In Slee, R. (Ed.). *The politics of integration*. London: Falmer Press.
- Alvesson, M. 2002. *Postmodernism and social research*. Buckingham: Open University Press.
- Ashman, A. & Elkins, J. 1994. *Educating children with special needs*, 2nd edition. New York: Prentice-Hall.
- Babbie, E. 1989. *The practice of social research*, 5th edition. California :Wadsworth Publishing Company.
- Barbour, R.S. & Kitzinger, J. 1999. *Developing focus group research: Politics, theory and practice*. London: SAGE.
- Barnard, J.P. 2004. *MIV-positiewe huiswerksters se konstruering van hul ervarings van MIV en VIGS binne die werkgewersgesin*. Ongepubliseerde PhD-proefskrif (Opvoedkundige Sielkunde) Pretoria: Universiteit van Pretoria.
- Barton, L. (Ed.). 2001. *Disability, politics and the struggle for change*. London: David Fulton.
- Behr, A.L. 1974. *Methods and techniques in educational and psychological research*. Pretoria: Van Schaik Publications.
- Bennett, N. & Cass, A. 1989. *From special to ordinary schools. Case studies in integration*. Southampton: The Camelot Press.
- Bloemers, W. & Wisch, F. (Eds.). 2003. *Research methods in the sciences. European social inclusion, Vol 4*. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH.

Bogdan, R.C. & Biklen, S.K. 1982. *Qualitative research for education. An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon.

Borg, W.R. & Gall, M.D. 1979. *Educational research*, 3rd edition. London: Longman.

Bronfenbrenner, U. & Morris, P.A. 1998. The ecology of developmental processes. In Lerner, R.M. (Ed.). *Handbook of child psychology. Volume 1: Theoretical models of human development* (pp.1003-1027). New York: John Wiley & Sons.

Brown, B., Crawford, P. & Hicks, C. 2003. *Evidence-based research: Dilemmas and debates in health care*. Berkshire: Open University Press.

Buckley, S. & Bird, G. 1992. Mainstream or special school. How do we decide? *Portsmouth Down's Syndrome Trust Newsletter*. Volume 2(2):3-7.

Cassell, C. & Symon, G. (Eds.). 1994. *Qualitative methods in organizational research. A practical guide*. London: SAGE.

Certo, N., Haring, N. & York, R. 1984. *Public school integration of severely handicapped students. Rational issues and progressive alternatives*. Baltimore: Paul H. Brookes.

Chadwick, B.A., Bahr, H.M. & Albrecht, S.L. 1984. *Social science research methods*. New Tersey: Prentice-Hall.

Chirban, J.T. 1996. *Interviewing in Depth. The interactive-relational approach*. Thousand Oaks, London: SAGE.

Cooper, H.M. 1984. *The integrative research review. A systematic approach*. California: SAGE.

Creswell, J.W. 1994. *Research design: Qualitative and quantitative approaches*. Thousand Oaks London: SAGE.

Creswell, J.W. 1998. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, California: SAGE.

Crowl, T.K. 1986. *Fundamentals of research: A practical guide for educators and special educators*. Columbus, Ohio: Publishing Horizons.

Dafinoiu, I. 2003. Qualitative data analysis. In Dafinoiu, I & Lungu, O. *Research methods in the social sciences in European social inclusion*. Vol. 4. Frankfurt: Peter Lang.

Denscombe, M. 2003. *The good research guide*, 2nd edition. Berkshire: Open University Press.

Donald, D., Lazarus, S. & Lolwana, P. 2002. *Educational psychology in social context: challenges of development, social and special needs in southern Africa*, 2nd edition. Cape Town: Oxford University Press.

Du Toit, L. & Dednam, A. 1994. *Magister- en doktors studies in die Departement Ortopedagogiek: 'n Handleiding vir studente*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika..

Du Toit, L., Krüger, D., Landsberg, E.I., Levitz, A., Smith, A.M., Bosman, L., Dednam, A. & Weeks, F. 1997. *Opvoedkundige studies: Kleinkindontwikkeling. Studiegids vir EDT 301-N*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.

Dyson, A. 2001. *Varieties of inclusion*. Paper presented at the conference, *VI Jornadas Cientificas de Investigacion sobre Personas con Discapacidad*. Salamanca, Spain, 17-19 March 2001.

Education Department, African National Congress. 1994. *A policy framework for education and training*. Draft. Johannesburg: Braamfontein.

Eksteen, L.C. 1997. *Groot Woordeboek*, 14de uitgawe. Kaapstad: Pharos.

Engelbrecht, P., Kriegler, S.M. & Booysen, M.I. (Eds.). 1996. *Perspectives on learning difficulties: International concerns and South African realities*. Goodwood: Nasionale Boek Drukkers.

Feldman, M.S. 1995. *Strategies for interpreting qualitative data*. Qualitative research methods. Vol 33. London: SAGE.

- Fletcher-Campbell, F. & Hall, C. 1993. *LEA support for special educational needs*. Berkshire: National Foundation for Educational Research.
- Flick, U., Von Kardorff, E. & Steinke, I. 2000. *A companion to qualitative research*. London: SAGE.
- Gibbs, G.R. 2002. *Qualitative data analysis: Explorations with Nvivo*. Buckingham: Open University press.
- Gilbert, J.L. 1982. *The identification and utilization of criteria for placement of students in need of special education in private schools*. D.Ed. Thesis. Boston College: University Microfilms International.
- Gloeckler, T. & Simpson, C. 1988. *Exceptional students in regular classrooms. Challenges, services and methods*. Mountain View, California: Mayfield Publishing Company.
- Gorden, R.L. 1992. *Basic interviewing skills*. Illinois: F.E. Peacock Publishers, Inc.
- Hadley, R. & Wilkinson, H. 1995. Integration and its future: a case study of primary education and physical disability. *Disability and Society*, Volume 10(3):309-323.
- Hanko, G. 1995. *Special needs in the ordinary classrooms: from staff support to staff development*, 3rd edition. London: David Fulton.
- Henning, E. 2004. *Finding your way in qualitative research*. Pretoria; Van Schaik Publishers.
- Huysamen, G.K. 1993. *Metodologie vir die sosiale en gedragswetenskappe*. Pretoria: Southern Boekuitgewers Bpk.
- Jones, K. & Charlton, T. *Learning difficulties in primary classrooms. Delivering the whole curriculum*. London: Routledge.
- Kapp, J.A. (Red.). 1991. *Kinders met probleme: 'n Ortopedagogiese perspektief*. Goodwood: Van Schaik Uitgewers.

Knight, P.T. 2002. *Small-scale research. Pragmatic inquiry in social research and the caring professions*. London: SAGE.

Landsberg, E.I. & Dednam, A. 1999. *Learning support. Study guide for OSN432-T*. Pretoria: University of South Africa..

Miles, M.B. & Huberman, A.M. 1994. *An expanded source book: Qualitative data analysis*, 2nd edition. London: SAGE.

Minister of Education, 1996. *South African Schools Bill*. Vol. 370, no 17158. Pretoria: Government Printers.

Moses, D., Hegarty, S. & Jowett, S. 1988. *Supporting ordinary schools. LEA initiatives*. Berkshire: Nfer-Nelson Publishing Company Ltd.

Mouton, J. 1998. *Understanding social research*. Pretoria: Van Schaik Publishers.

Musker, P. 1999. *Educator Development and Support (EDS) Project*. Final Report. Emmarentia: Paul Musker and Associates.

National Education Policy Investigation (NEPI). 1992. *Support services*. Oxford: Oxford University Press.

Nind, M., Sheehy, K. & Simmons, K. 2003 *Inclusive education: Learners and learning contexts*. London:David Fulton.

Patterson, D. 2001. Let's get real about merging special education and regular education. *The Journal of the International Association of Special Education*, 4(1):1-13.

Perold, A. 2000. *Koste-effektiewe benutting van verpleegpersoneel in ouetehuse*. Ongepubliseerde D.Cur-proefskrif (Verpleegkunde). Johannesburg: Randse Afrikaanse Universiteit.

Porter, G.L. 2001. *Disability and inclusive education*. A paper prepared for the InterAmerican Development Bank. Seminar on inclusion and disability. Santiago, Chile, March 16, 2001.

Putnam, J.W. 1998. The movement toward teaching and learning in inclusive classrooms. In Putnam, J.W. (Ed.) *Cooperative learning and strategies for inclusion – Celebrating diversity in the classroom*, 2nd edition (pp.1-16). Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing Co.

Radnor, H. 2001. *Researching your professional practice: Doing interpretive research*. Buckingham: Open University Press.

Reynolds, M.C. & Birch, J.W. 1988. *Adaptive mainstreaming. A primer for teachers and principals*, 3rd edition. New York: Longman.

Rioux, M.H. & Bach, M. 1994. *Disability is not measles: new research paradigms in disability*. North York, Ontario: Roeher Institute.

Sailor, W., Anderson, J.L., Halvorsen, A.T., Doering, K., Filler, J. & Goetz, L. 1989. *The comprehensive local school. Regular education for all students with disabilities*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.

Schostak, J.F. 2002. *Understanding, designing and conducting qualitative research in education: Framing the project*. Buckingham: Open University Press.

Schwandt, T.A. 1997. *Qualitative inquiry: A dictionary of terms*. London: SAGE.

Shalock, R.L. 2004. The emerging disability paradigm and its implications for policy and practice. *Journal of Disability Policy Studies*, 14(4):204-215.

Skrtic, M. 1995. *Disability and democracy: Reconstructing (special) education for postmodernity*. New York: Teachers College, Columbia University.

Smit, G.J. 1993. *Navorsing: Riglyne vir beplanning en dokumentasie*. Pretoria: Southern Boekuitgewers Bpk.

Snowman, J. & Biehler, R. 2000. *Psychology applied to teaching*. Boston: Houghton Mifflin.

Stainback, S. & Stainback, W. 1985. *Integration of students with severe handicaps into regular schools*. Virginia: The Council for Exceptional Children.

- Stainback, S., Stainback, W. & Forest, M. 1989. *Educating all students in the mainstream of regular education*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Stainback, W. & Stainback, S. 1990. *Support networks for inclusive schooling. Interdependent integrated education*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Stewart, C.J. & Cash, W.B. 1985. *Interviewing. Principles and practices*, 4th edition. Dubuque, Iowa: WMC Brown Publishers.
- Tesch, R. 1990. *Qualitative research analysis types and software tools*. New York: The Farmer Press.
- Thomas, G. & Loxley, A. 2001. *Deconstructing special education and constructing inclusion*. Buckingham: Open University Press.
- Universiteit van Suid-Afrika (UNISA). 1996. *Inleiding tot gespesialiseerde onderwys FDESEI-6. Spesiale onderwysbehoefte (Hoofstroom) Kursus 1*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.
- Universiteit van Suid-Afrika (UNISA). Departement van Opvoedkundestudies. 2003. *Onderwys vir almal: Studiebrieff OSN421-Q/107/2003*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.
- Villa, R.A., Thousand, J.S., Stainback, W. & Stainback, S. 1992. *Restructuring for caring and effective education: An administrative guide to creating heterogeneous schools*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Vlachou, A. 2006. Role of special/support teachers in Greek primary schools: a counterproductive effect of “inclusion” practices. *International Journal of Inclusive Education*, 10(1):39-58.
- Walker, R. 1985. *Applied qualitative research*. Aldershot: Gower Publishing Company Limited.
- Weeler, S. 2004. *Evaluating a teacher support team programme*. Unpublished MTech thesis (Education). Cape Town: Peninsula Technikon.

Williams, C.M. 2004. *A narrative study of the emotional responses of mothers to children with learning difficulties*. Ongepubliseerde M.Ed.-verhandeling (Opvoedkundige Sielkunde). Pretoria: Universiteit van Pretoria.

--oOo--

BYLAES

- BYLAE A:** Algemeen
BYLAE B: Toestemmingsbriewe
BYLAE C: Opname van skole
BYLAE D: Onderhoude
BYLAE E: Uittreksel uit navorsingsdagboek

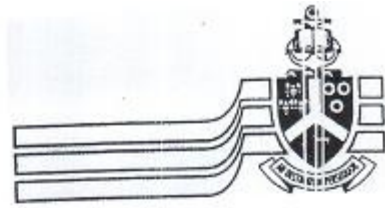
**BYLAE A:
ALGEMEEN**

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BYLAAG A.1

Navrae : Ms W Stander
Telefoon : (012) 420-2725
Epos : wilda.stander@up.ac.za

Universiteit van Pretoria

Pretoria 0002 Republiek van Suid-Afrika Tel: 012) 420-411
Faks (012) 362-5190 / 362-5168 <http://www.up.ac.za>

Fakulteit Opvoedkunde

2006.10.18

Mev H G du Toit
Breyerlaan 1455
WAVERLEY
0186

Geagte Mev Du Toit

ONDERWERP: PROEFSKRIF

Dit is vir my 'n genoë om u mee te deel dat die volgende goedgekeur is:

ONDERWERP: Die doeltreffendheid van die skoolondersteuningspan binne die inklusiewe onderwysstelsel

PROMOTOR / STUDIELEIER: Prof I Eloff

Die vereistes waaraan 'n proefskrif moet voldoen verskyn in die Algemene Regulasies van die Universiteit

Aangeheg is verkorte riglyne met betrekking tot die indiening en tegniese versorging van proefskrifte.

U registrasie as student moet jaarliks tydens die amptelike registrasie aan die begin van die akademiese jaar hennu word, voor **28 Februarie**, totdat u aan al die graadvereistes voldoen het. Geen herregistrasie word na **28 Februarie** aanvaar nie. U sal slegs geregtig wees op leiding van u leier indien u jaarliks 'n bewys van registrasie kan voorlê.

Met vriendelike agting

W S Stander
nms DEKAAN
FAKULTEIT OPVOEDKUNDE

BYLAAG A.2

VERKLARING DEUR TAALVERSORGER

Hiermee verklaar ek dat ek die proefskrif: "*Die doeltreffendheid van die skoolondersteuningspan binne die inklusiewe onderwysstelsel*", in die geheel geproeflees en taalkundig versorg het.

L du Toit

L du Toit
Tel 021 9912406

BYLAAG A:3

UNIVERSITY OF PRETORIA
FACULTY OF EDUCATION
RESEARCH ETHICS COMMITTEE

CLEARANCE CERTIFICATE

CLEARANCE NUMBER :

EP07/06/03

PROJECT

Die doeltreffendheid van die skoolondersteuningspan binne die inklusiewe onderwysstelsel

INVESTIGATOR(S)

Nina du Toit - 9927083

DEPARTMENT

Educational Psychology

DATE CONSIDERED

26-11-2004

DECISION OF THE COMMITTEE

APPROVED

This ethical clearance is valid for

3

years and may be renewed upon application

CHAIRPERSON OF ETHICS COMMITTEE

Dr S Human-Vogel

DATE

19-06-2007

CC

Prof Irma Eloff (Supervisor)

Ms Kesh Mohangi (Departmental representative)

Mrs Jeannie Beukes (Student Administration)

This ethical clearance certificate is issued subject to the following conditions:

1. A signed personal declaration of responsibility
2. If the research question changes significantly so as to alter the nature of the study, a new application for ethical clearance must be submitted
3. It remains the applicant's responsibility to ensure that all the necessary forms for informed consent are kept for future queries.

Please quote the clearance number in all enquiries.

**BYLAE B:
TOESTEMMINGSBRIEWE**

Breyerlaan 1455
Waverley
Pretoria
0186
27 Februarie 2005

VIR AANDAG:
Me XXXXXXXXXXX
Distrik D3
Gautengse Onderwysdepartement

Beste Me,

INSAKE: TOESTEMMING VIR NAVORSINGS-LOODSSTUDIE TE
LAERSKOOL XXXXXXXXX

Ek is tans 'n PhD student aan die Universiteit van Pretoria en doen navorsing oor die DOELTREFFENDHEID VAN DIE SKOOLONDERSTEUNINGSPAN (SBST) VIR ONDERRIG EN LEER BINNE DIE INKLUSIEWE ONDERWYSSTELSEL.

Aangesien die werklike data-insamelingsmetodes se doeltreffendheid eers deur middel van 'n loodsstudie (pilot study) ge-evalueer moet word, het ek die vrymoedigheid om u in die verband te nader. Die **loodsstudie** sal bestaan uit die volgende:

- 'n Toestemmingsbrief vanaf die Departement dat die loodsstudie wel by **Laerskool XXXXXXXX** geloods mag word.
- Individuele onderhoude met die skool se OOS-koördineerder en 'n ouer.
- Twee fokusgroep-onderhoude bestaande uit drie onderwysers en drie OOS-lede. Dit sal na skool-ure geskied. (Sien asb. vraelyste saam met hierdie faks)
- Ek onderneem om:
 - (i) geen onderrigtyd of die skoolprogram te ontwrig nie
 - (ii) skriftelike toestemming van deelnemers te verkry,
 - (iii) geen druk op enige deelnemer te plaas om deel te neem nie,
 - (iv) alle inligting omtrent die skool as uiters vertroulik te hanteer en nie as databron in die navorsing te identifiseer nie.

Die loodsstudie behoort binne 'n middag afgehandel te word. Indien toestemming vir die projek verleen word, sal reëlins vir die onderhoude persoonlik met deelnemers gereël word.

Baie dankie vir u hulp in dié verband.

Ek hoor graag so spoedig as moontlik van u.

Groete

Me H G du Toit (Nina)
Faks: 012- 332 2812
Sel: 083 234 2730

BYLAAG B:1b

UMnyango WezeMfundo
Department of Education

Lefapha la Thuto
Departement van Onderwys

Date:	25 April 2007
Name of Researcher:	Du Toit Hendrina Claudina
Address of Researcher:	1455 Breyer Avenue
	Waverley
	Pretoria 0816
Telephone Number:	0123322812
Fax Number:	0128003738/0123322812
Research Topic:	Die Doeltreffendheid van die Skoolondersteuningspan vir Onderrig en Leer Binne die Inklusiewe Onderwysstelsel
Number and type of schools:	1 Primary School
District/s/HO	Tshwane North

Re: Approval in Respect of Request to Conduct Research

This letter serves to indicate that approval is hereby granted to the above-mentioned researcher to proceed with research in respect of the study indicated above. The onus rests with the researcher to negotiate appropriate and relevant time schedules with the school/s and/or offices involved to conduct the research. A separate copy of this letter must be presented to both the School (both Principal and SGB) and the District/Head Office Senior Manager confirming that permission has been granted for the research to be conducted.

Permission has been granted to proceed with the above study subject to the conditions listed below being met, and may be withdrawn should any of these conditions be flouted:

1. *The District/Head Office Senior Manager/s concerned must be presented with a copy of this letter that would indicate that the said researcher/s has/have been granted permission from the Gauteng Department of Education to conduct the research study.*
2. *The District/Head Office Senior Manager/s must be approached separately, and in writing, for permission to involve District/Head Office Officials in the project.*
3. *A copy of this letter must be forwarded to the school principal and the chairperson of the School Governing Body (SGB) that would indicate that the researcher/s have been granted permission from the Gauteng Department of Education to conduct the research study.*

Director: Knowledge Management and Research

4. A letter / document that outlines the purpose of the research and the anticipated outcomes of such research must be made available to the principals, SGBs and District/Head Office Senior Managers of the schools and districts/offices concerned, respectively.
5. The Researcher will make every effort obtain the goodwill and co-operation of all the GDE officials, principals, and chairpersons of the SGBs, teachers and learners involved. Persons who offer their co-operation will not receive additional remuneration from the Department while those that opt not to participate will not be penalised in any way.
6. Research may only be conducted after school hours so that the normal school programme is not interrupted. The Principal (if at a school) and/or Senior Manager (if at a district/head office) must be consulted about an appropriate time when the researcher/s may carry out their research at the sites that they manage.
7. Research may only commence from the second week of February and must be concluded before the beginning of the last quarter of the academic year.
8. Items 6 and 7 will not apply to any research effort being undertaken on behalf of the GDE. Such research will have been commissioned and be paid for by the Gauteng Department of Education.
9. It is the researcher's responsibility to obtain written parental consent of all learners that are expected to participate in the study.
10. The researcher is responsible for supplying and utilising his/her own research resources, such as stationery, photocopies, transport, faxes and telephones and should not depend on the goodwill of the institutions and/or the offices visited for supplying such resources.
11. The names of the GDE officials, schools, principals, parents, teachers and learners that participate in the study may not appear in the research report without the written consent of each of these individuals and/or organisations.
12. On completion of the study the researcher must supply the Senior Manager: Strategic Policy Development, Management & Research Coordination with one Hard Cover bound and one Ring bound copy of the final, approved research report. The researcher would also provide the said manager with an electronic copy of the research abstract/summary and/or annotation.
13. The researcher may be expected to provide short presentations on the purpose, findings and recommendations of his/her research to both GDE officials and the schools concerned.
14. Should the researcher have been involved with research at a school and/or a district/head office level, the Senior Manager concerned must also be supplied with a brief summary of the purpose, findings and recommendations of the research study.

The Gauteng Department of Education wishes you well in this important undertaking and looks forward to examining the findings of your research study.

Kind regards

ACTING CHIEF DIRECTOR: OFSTED

The contents of this letter has been read and understood by the researcher.		
Signature of Researcher:		
Date:		25/04/07

BYLAAG B.2A

Breyerlaan 1455
Waverley
Pretoria
0186
14 September 2004

Dr M Theron
Direkteur: Spesiale Onderwysbehoefte
Departement van Onderwys
Wes-Kaap

Beste Dr Theron,

TOESTEMMING OM DIE GEBRUIK VAN VYF SKOLE IN WES-
KAAP VIR NAVORSINGSDOELEINDES

Soos reeds vroeër die jaar telefonies bespreek, is ek tans besig met my PhD-navorsing. Die onderwerp van my studie is: "Die doeltreffendheid van die skoolondersteuningspan vir onderrig en leer binne die inklusiewe onderwysstelsel." Ek is veral geïnteresseerd in hoe doeltreffend die Skoolondersteuningspan die Leerder met leer- en ontwikkelingshindernisse, hul onderwysers en ouers werklik ondersteun en help.

Ek het my navorsingsvoorlegging in Augustus suksesvol voor die Fakulteit Opvoedkunde van Pretoria verdedig en daardeur toestemming gekry om met my studie voort te gaan.

Aangesien ek daarvan bewus is dat die Wes-Kaapse Onderwysdepartement reeds ver gevorder het met die implementering van die skool-ondersteuningspan, sal ek baie graag my navorsingsdata-insameling in jul provinsie wou doen. Ek sal dit besonder hoog op prys stel indien ek daarvoor by jul Departement toestemming kan kry.

Baie dankie vir die oorweging van my aansoek! Ek hoor graag van julle.

Groete,

Nina du Toit
(Sel: 083 234 2730)

BYLAAG B.2b

Navrae
Enquiries
Imibuzo
Telefoon
Telephone
IFoni
Faks
Fax
IFeksi
Verwysing
Reference
ISalathiso

Dr RS Cornelissen
(021) 467-2286
(021) 425-7445
20041207-0027

Wes-Kaap Onderwysdepartement

Western Cape Education Department

ISEBE leMfundo leNtshona Koloni

Mrs Hendrina Du Toit
1455 Breyer Avenue
Waverley
PRETORIA
0186

Dear Mrs H. Du Toit

RESEARCH PROPOSAL: DIE DOELTREFFENDHEID VAN DIE SKOOLONDERSTEUNINGSPAN VIR ONDERRIG EN LEER BINNE DIE INKLUSIEWE ONDERWYSSTELSEL.

Your application to conduct the above-mentioned research in schools in the Western Cape has been approved subject to the following conditions:

1. Principals, educators and learners are under no obligation to assist you in your investigation.
2. Principals, educators, learners and schools should not be identifiable in any way from the results of the investigation.
3. You make all the arrangements concerning your investigation.
4. Educators' programmes are not to be interrupted.
5. The Study is to be conducted from **3rd May 2005 to 31st May 2005.**
6. No research can be conducted during the fourth term as schools are preparing and finalizing syllabi for examinations (October to December 2005).
7. Should you wish to extend the period of your survey, please contact Dr R. Cornelissen at the contact numbers above quoting the reference number.
8. A photocopy of this letter is submitted to the Principal where the intended research is to be conducted.
9. Your research will be limited to the list of schools as submitted to the Western Cape Education Department.
10. A brief summary of the content, findings and recommendations is provided to the Director Education Research.
11. The Department receives a copy of the completed report/dissertation/thesis addressed to:

**The Director: Education Research
Western Cape Education Department
Private Bag X9114
CAPE TOWN
8000**

We wish you success in your research.

Kind regards.

Signed: Ronald S. Cornelissen
for: **HEAD: EDUCATION**
DATE: 09th March 2005

BYLAAG B.3

Breyerlaan 1455
Waverley
Pretoria
0186
22 Maart 2005

Die Hoof
XXXXXXXX

Geagte Meneer

Ek is tans 'n PhD student aan die Universiteit van Pretoria en doen navorsing oor die DOELTREFFENDHEID VAN DIE SKOOLONDERSTEUNINGSPAN (OOS) VIR ONDERRIG EN LEER BINNE DIE INKLUSIEWE ONDERWYSSTELSEL. Aangesien ek bewus is van die goeie werk wat in dié verband in die Wes-Kaap gedoen word, het ek besluit om my data-insameling in die Wes Kaap te doen. Hiervoor het ek reeds toestemming en dit sal moontlik twee dae per skool neem om die nodige data in te samel. (Sien asseblief aangehegde toestemmingsbrief.) Dr XXXXXX het u skool aanbeveel omdat u bekend staan as 'n skool wat 'n goed funksionerende OOS het. Daarom het ek die vrymoedigheid om u in dié verband te nader.

Indien u my sal kan help, onderneem ek om:

- geen onderrigtyd of skoolprogram te ontwrig nie,
- skriftelike toestemming van deelnemers te verkry,
- geen druk op enige deelnemer te plaas om deel te neem nie,
- alle inligting omtrent u skool as uiters vertroulik te hanteer en nie as databron in die navorsing te identifiseer nie.
- terugvoering aan u te gee aan die einde van die navorsing.

My data-insameling sal die volgende behels:

- Agergrondsinsigting oor u skool.
- Bestudering van die relevante dokumentasie oor die funksionerende OOS.
- Individuele onderhoude met die skool se OOS-koördineerder en 'n ouer.
- Twee fokusgroepbesprekings te hou wat bestaan uit drie onderwysers en drie OOS-lede. Dit sal na skool-ure geskied.

Ek sal dit besonder waardeer indien u moontlik 'n kontakpersoon by u skool vir my kan aanwys, sodat ek die finale reëlings deur dié persoon kan tref.

Baie dankie vir u hulp in die verband.

Sterkte en seën op u werk!

Vriendelike groete,

H G du Toit (Nina)
(Sel: 083 234 2730)
(ndutoit@icon.co.za)

N.S. Onderhoude sal in die taal van die deelnemers (Afrikaans of Engels) gevoer word.

BYLAAG B.4

Breyerlaan 1455
Waverley
Pretoria
0186
16 April 2005

Beste XXXX

Baie dankie dat u bereid is om as kontakpersoon te dien met my data-insameling by u skool. Aangesien ek reeds aan die begin van Mei Kaap toe kom, sal ek dit besonder waardeer as u my moontlik met die volgende reëlings kan help.

- Die identifisering van geskikte persone wat bereid is om aan individuele onderhoude en fokusgroeponderhoude deel te neem waaronder:
 - 'n Individuele onderhoud (60 min) met die OOS-koördineerder van die skool.
 - 'n Individuele onderhoud (30 min) met 'n ouer van 'n leerder met leer- en ontwikkelingstoornisse wat reeds kontak met die OOS gehad het.
 - 'n Fokusgroep-onderhoud (60 min) met twee/drie onderwysers wat met leerders met leer-en ontwikkelingstoornisse werk en wat hulp van die OOS ontvang het met die hantering van die stoornisse.
 - 'n Fokusgroep-onderhoud (60 min) met twee/drie OOS-lede, uitgesonderd die OOS-koördineerder.
- Dit sal baie help as die geïdentifiseerde persone:
 - maklik kommunikeer en gewillig is om menings te lug betreffende die doeltreffendheid van die OOS vir leer- en ontwikkelingstoornisse.
 - Gewillig is om die fokusgroeponderhoude direk na skool-ure by te woon.
 - Reeds langer as een jaar by die OOS betrokke is.
- Die fokusgroepe-onderhoude sal elk op verskillende dae direk na skool-ure plaasvind. (Sien asseblief onderstaande rooster)
- Versnaperings en iets te drink sal deur die navorser aan die fokusgroep-deelnemers (na skool) verskaf word.
- Deelnemers sal R30 elk vir deelname deur die navorser betaal word.
- Die beskikbaar stel van 'n stil lokaal (klaskamer) waar die fokusgroepe kan vergader sonder onderbrekings.
- Ek sal dit waardeer as ek ook insae in die betrokke OOS-dokumentasie van die skool kan kry.

Die datums vir die besoek aan u skool is: **3, 4 en 6 Mei 2005**

3 Mei 2005	Insae in OOS-dokumentasie		Fokusgroep-onderhoud met twee/drie OOS-lede (na skool)
4 Mei 2005	Insae in OOS-dokumentasie	Individuele onderhoude met OOS- koördineerder (pouse) en 'n ouer (gedurende skool -ure.)	
6 Mei 2005			Fokusgroep-onderhoud met twee/drie onderwysers, saam met <u>L/S xxxxxxxx by xxxxxx</u> (na skool) (Die navorser sal vervoer verskaf)

Ek sal dit besonder waardeer indien u **die name en kontaknummers** van die **fokusgroep-lede** (onderwysers sowel as OOS-lede) wat bereid is om aan die navorsing deel te neem, sowel as **die goedkeuring van die voorgestelde besoekdatums**, so spoedig as moontlik aan my kan e-pos by ndutoit@icon.co.za

Weereens baie dankie vir u bereidwilligheid om my te help! Ek waardeer dit opreg!

Vriendelike groete,
Nina du Toit

Sel: 083 234 2730

BYLAAG B.5

TOESTEMMINGSBRIEF: INDIVIDUELE ONDERHOUDE

TITEL VAN PROEFSKRIF:

DIE DOELTREFFENDHEID VAN DIE SKOOLONDERSTEUNINGSPAN (OOS)
BINNE DIE INKLUSIEWE ONDERWYSSTELSEL.

Hiermee verleen ondergetekende toestemming dat data wat gegeneer word in die studie van Nina du Toit, PhD-student van die Departement Opvoedkundige Sielkunde, Universiteit van Pretoria, vir navorsingsdoeleindes aangewend mag word.

Ek _____ is bewus daarvan dat die individuele onderhoud op klank- en videobande opgeneem word vir latere ontleding deur die navorser. Hierdie bande sal na afloop van die navorsing vernietig word.

Ek verstaan dat ek tydens die individuele onderhoud my eie mening lug op die vrae betreffende die doeltreffendheid van die OOS vir leer- en onderrig binne die inklusiewe onderwysstelsel.

Ek verstaan dat die resultate van die navorsing in 'n verslag weergegee sal word, maar dat my identiteit op geen manier aan die inligting gekoppel sal word nie.

Ek neem heeltemal vrywillig aan die individuele onderhoud deel en verstaan dat ek te enige tyd mag onttrek.

Handtekening

Datum

Navorser

Datum

BYLAAG B.6

TOESTEMMINGSBRIEF: FOKUSGROEPELEDE

TITEL VAN PROEFSKRIF:

DIE DOELTREFFENDHEID VAN DIE SKOOLONDERSTEUNINGSPAN (OOS)
BINNE DIE INKLUSIEWE ONDERWYSSTELSEL.

Hiermee verleen ondergetekendes toestemming dat data wat genereer word in die studie van Nina du Toit, PhD-student van die Departement Opvoedkundige Sielkunde, Universiteit van Pretoria, vir navorsingsdoeleindes aangewend mag word.

Die volgende aspekte is duidelik uiteengesit:

Die fokusgroeponderhoude word op klank- en videobande opgeneem vir latere ontleding deur die navorser. Hierdie bande sal na afloop van die navorsing vernietig word.

Tydens die fokusgroeponderhoude word persoonlike menings gelug oor die vrae betreffende die doeltreffendheid van die OOS vir leer- en onderrig binne die inklusiewe onderwysstelsel.

Die resultate van die navorsing sal in 'n verslag weergegee word, maar die identiteit van die deelnemers sal op geen manier aan die inligting gekoppel word nie.

Hiermee bevestig ondergetekendes vrywillige deelname aan die fokusgroep-onderhoude met die verstandhouding dat onttrekking vanaf die studie ter enige tyd kan plaasvind.

Navorser

Datum

HANDTEKENINGE VAN DEELNEMERS

NAAM IN DRUKSKRIF	HANDTEKENING	NAAM IN DRUKSKRIF	HANDTEKENING

**BYLAE C:
OPNAME VAN SKOLE**

BYLAAG C.1

2005-04-23

Beste Nina,

INSAKE: TERUGVOER OOR LOODSSTUDIE

Graag gee ek terugvoer oor die vraelys wat ons ten opsigte van die funksionering van ons SBST by ons skool moes invul en dan ook die vrae wat gedurende die onderhoude aan ons gevra is.

Die vrae in die vraelys is:

- (i) mooi duidelik gestel
- (ii) maklik om in te vul
- (iii) op die punt af
- (iv) en het vir my so ± 15 minute geneem om in te vul.

Die vrae gedurende die onderhoude:

- (i) was duidelik gestel en verstaanbaar
- (ii) het 'n kans vir 'n mens gegee om oor jou eie ervarings te gesels
- (iii) het mens weer laat dink oor hoe ons SBST funksioneer en
- (iv) was stimulerend, interessant en insiggewend.

Dit was 'n voorreg om deel te kon wees van jou loodsstudie. Ons sal graag die proefskrif wil lees as dit voltooi is. Sterkte met jou navorsing!

Groete

Me XXXXXXXXX
SBST-Koördineerder

BYLAAG C.2

A. INSLUITINGSKRITERIA

Die vyf skole wat in hierdie studie gebruik gaan word moet aan die volgende insluitingskriteria voldoen:

1. Die skole moet primêre skole wees.
2. Die skole moet inklusiewe onderwys volgens die beleidsdokumente beoefen.
3. Daar moet tans 'n redelike persentasie LLOH's in die skole teenwoordig wees.
4. 'n SOS moet reeds geïmplementeer wees en verkieslik al 'n paar jaar (minimum twee jaar) aktief bestaan.
5. Indien moontlik moet die vyf skole in verskillende omgewingmilieu's gesetel wees, bv.
 - Plattelandse omgewing
 - Stads-omgewing – hoë inkomstegroep
 - Stads-omgewing - lae inkomstegroep
 - 'n Skool met 'n koshuis
 - Voorstedelike omgewing

BYLAAG C.3

ALGEMENE INLIGTING OOR GEÏDENTIFISEERDE SKOLE

A SKOOL-INLIGTING:

1.1	Naam van skool	
1.2	Naam van prinsipaal	
1.3	Tipe skool	
1.4	Sosio ekonomiese stand van skool	
1.5	Posadres	
1.6	In watter area is die skool geleë?	Voorstad: stadsgebied: Plattelands: dorpsgebied:
1.7	Telefoon	
1.8	Faks	
1.9	E-pos adres	
1.10	Provinsie	

B LEERDER-INLIGTING

2.1	Aantal leerders in skool	
2.2	Aantal leerders wat betref ras in skool	Gekleurd: Swart Wit: Asiaat:
2.3	Aantal leerders wat betref onderrigtaal	Afrikaans: Engels: Ander:
2.4	Aantal klasse in skool	
2.5	Aantal LLOH in skool	
2.6	Tipe gestremdhede teenwoordig in skool	

C PERSENEEL-INLIGTING:

3.1	Aantal opvoeders in skool	Permanent: Tydelik:
3.2	Aantal manlike opvoeders	
3.3	Aantal vroulike opvoeders	
3.4	Ondersteuningsdienste by skool	Suster: Sielkundige: Remediëring:

BYLAAG C.4

GESTRUKTUREERDE VRAELYS

SKOOL-ONDERSTEUNINGSPAN (OOS)

SKOOL: _____ DATUM: _____

OOS-KOÖRDINEERDER: _____ RANG: _____

KONTAKNOMMER: _____

N R	VRAAG	JA	NEE	INLIGTING
1	Hoe lank is die OOS by u skool al geïmplementeer?			
2.	Uit hoeveel lede bestaan die OOS by u skool?			
3.	Is 'n lid van die skool se Assesseringskomitee ook deel van die OOS-span?			
4.	Is 'n lid van die skool se Leer-ondersteunings-bronne- komitee ook deel van die OOS-span?			
5.	Is addisionele lede vanuit die gemeenskap ook deel van die OOS-span?			
6.	Word die Beheerliggaam van die skool in die OOS-span verteenwoordig?			
7.	Dien u as OOS-koördineerder op die skool se Beheer-liggaam?			
8.	Vir hoe lank word 'n lid vir die OOS-span verkies?			
9.	Hoe gereeld vergader die SOS?			
10.	Word daar gereeld terug-voering oor die werksaamhede van die OOS-span aan die Beheerliggaam gegee?			
11.	Beskik die OOS oor beleids-dokumente wat handel oor Inklusiewe Onderwys en die implementering van die OOS?			
12.	Verstaan die SOS-spanlede die inhoud van die betrokke beleidsdokumente?			
13.	Besit die skool 'n interne SOS-beleid?			
14.	Het die OOS-spanlede enige opleiding ontvang t.o.v. hul rol in die ondersteuning van die LLOH se leer- en ontwikkelings-behoefte?			
15.	Het die betrokke onderwysers opleiding ontvang t.o.v. hul rol in die leer en onderrig van die LLOH?			
16.	Dink u die OOS-span was gedurende 2004 suksesvol in die ondersteuning van die LLOH-opvoeders? Gee redes.			
17.	Dink u die OOS-span was gedurende 2004 suksesvol met die ondersteuning van die LLOH? Gee redes.			

18.	Hoeveel keer het die OOS-span gedurende 2004 vergader?			
19.	Het die OOS-span enige verwysings vanaf spesiale skole gedurende 2004 ontvang?			
20.	Het die SOS-span aandag aan die volgende sake gedurende 2004 gegee?			
	20.1 Identifisering van skool- en personeelbehoefes.			
	20.2 Ontwikkeling van strategieë om leer- en ontwikkelingshindernisse aan te spreek.			
	20.3 Koördinering van leerder-, kurrikulum- en opvoederondersteuning.			
	20.4 Monitering en evaluering van die OOS-span se werksaamhede.			
	20.5 Organisering van werkswinkels vir personeelontwikkeling			
	20.6 Verwysings na die Distriks-ondersteuningspan.			
	20.7 Verwysings na Spesiale skole.			
	20.8 Verwysings vir sielkundige assesserings.			
21.	Watter van die volgende intervensie-strategieë is deur die OOS-span gedurende 2004 gebruik?			
	21.1 Voorgeskrewe verslagvorms word gebruik vir basiese verwysings.			
	21.2 Opvoeders pas verskillende ondersteunings-strategieë toe voordat leerders na die OOS-span verwys word.			
	21.3 Opvoeders lig ouers van die LLOH, sowel as die betrokke DPH in oor hindernisse wat die leerder ondervind.			
	21.4 Die OOS word genader nadat 'n verskeidenheid intervensie-strategieë, toegepas deur die opvoeder, onsuksesvol was.			

BYLAAG C.5

① Naskool dame 92 kinders. elke 1ste Woensdag ^{segg} 1
 Help gesin.

* Verhandlings baie belangrik [Hoof aangesprek]

① Body language - arms gevou

NB koördinerings
 graadhoofstelsel - Afr. } Welsyn.v. kind.
 graadhoof 100 kinders. Eng } erkenning.

→ Affektering

* In klas remediering? - stel aan ②

① Ja, hanteer af v. ervaring

② Gesamenlike. Didaktiese span
 d.w. identifiseer die probleme

① Ideaal is d.w. sal leesprobleem aanspreek ^{Dat}

② Sal help waestel te lees

* Remediering iets anders OOS (direk aan ①)

① Kinderhuis kinders veroprei
 leerondersteuner - tutor deur Retha

* d.w.s hulle is betrokke.

① Vraag na ②

(1+2) Saampraat

① Wilt goed

* Ja, ja

* Is ouers bewus v. OOS?

② Term OOS nie bewus nie.

① Grod 4 instywing Het jy gepraat aan 2 gang

①-② met metaar.

① Gaan voort oor oriëntering nuwe grod 4 5
 Paralel medium

lyftaal = Outspanne, beduie met hande,

**BYLAE D:
ONDERHOUDE**

BYLAAG D.1

Breyerlaan 1455
Waverley
Pretoria
0186
18 Mei 2005

Die Hoof/OOSKO
XXXXXXX Primêre Skool

Beste XXXXXXX

My besoek aan u skool was vir my 'n verrykende en leersame ervaring waartydens ek waardevolle inligting kon insamel. Baie dankie daarvoor! Baie dankie ook dat u en u personeel my so welkom laat voel het en boonop nog met drink- en eetgoed bederf het. Ek sal dit lank nog onthou!

Baie geluk met 'n goeie OOS-span! U positiewe leiding en insette saam met u personeel, was duidelik sigbaar. Baie seën en sterkte vir al die belangrike werk wat u almal daar in u skool en gemeenskap doen!

Vriendelike groete,

Nina du Toit

BYLAAG D.2

SEMI-GESTRUKTUREERDE VRAE

INDIVIDUELE ONDERHOUDE

A. SOS-KOÖRDINEERDER

Algemeen:

1. Meen u dat die SOS in u skool doeltreffend funksioneer? Indien wel, waarom dink u so?
2. Indien die SOS in u skool nie doeltreffend funksioneer nie, wat dink u is die redes daarvoor?
3. Wat dink u is die sterk punte en die swakke punte van die SOS in u skool?

Samestelling en opleiding van die SOS-lede:

4. Is u prinsipaal betrokke by die ontwikkeling en instandhouding van die SOS en wat dink u, watter rol behoort hy te vervul?
5. Hoe lyk die samestelling van u skool se SOS-lede?
6. Het elkeen in die SOS-span 'n spesifieke taak? Indien so, wat is hulle take?
7. Het die SOS-spanlede oriënterings-opleiding ontvang ten opsigte van hul taak?
8. Watter werksverhouding het die SOS-lede met mekaar?

Prosedures vir ondersteuning van die LLOH

9. Hoe word die SOS se vergaderingstipe vasgestel?
10. Hoe lyk die SOS se vergaderingsprosedure?
11. Watter sake word gewoonlik gedurende die SOS-spanvergaderings behandel?
12. Hoe hanteer die SOS-spanlede inligting en besluite?
13. Indien 'n LLOH geassesseer word, wie doen die assessering?
14. Watter verwysingsprosedure volg die SOS?
15. Wat is die proses waarvolgens hulp aan die LLOH verleen word?
16. Word 'n IOOP vir die LLOH gebruik en indien wel, wie stel dit op?
17. As die SOS-span 'n IOOP vir die LLOH gebruik, wat is die hoofkomponente waaraan aandag gegee word?
18. Hoe monitor die SOS die voorgestelde IOOP vir die LLOH?
19. Watter prosedures word gevolg as die LLOH ná intervensies steeds leer- en ontwikkelingshindernisse ondervind?
20. Bestaan daar in u skool die prosedure dat 'n LLOH uit die klaskamer onttrek word en individuele hulp kry, of word die individuele ondersteuning deur die opvoeder in die klaskamer gegee?

Ondersteuningstaak van die SOS aan die opvoeder

21. Watter tipe ondersteuning word aan die opvoeder van die LLOH deur die SOS gegee?
22. Word die opvoeder ook betrek by besluitnemings wat die LLOH in die klas raak? Indien wel, hoe?

Ondersteuningstaak van die SOS aan die ouer

23. Watter tipe ondersteuning word aan die ouer van die LLOH deur die SOS gegee?
24. Hoe gereeld word daar kontak met die ouer van die LLOH gemaak?

25. Hoe word die ouer van die LLOH by die leer- en ontwikkelings-
ondersteuning van die LLOH betrek?

Rol van die SOS-koördineerder

26. Hoe sien u u taak as SOS-koördineerder ten opsigte van die LLOH?
27. Ondervind u as SOS-koördineerder soms moeilike situasies? Indien wel, hoe
spreek u dit aan?
28. Hoe kan die SOS-spanlede u as SOS-koördineerder verder ondersteun?
29. Dink u dat u taak as SOS-koördineerder prakties uitvoerbaar is?
30. Wat dink u is belangrik om 'n suksesvolle SOS-koördineerder te wees?

Skakeling met buite-instansies en spesialiste

31. Vind konsultasies met ander leersentrums plaas en indien wel, waarom?
32. Indien buite-spesialiste (multifunksionele spanlede) by die SOS betrek word, word
hulle betaal? Indien wel, deur wie?
33. Is daar gevalle in u leersentrum waar LLOH's vanuit 'n spesiale skool terug in
hoofstroom-onderwys geplaas is en indien wel, wanneer begin die SOS met
ondersteuning aan so 'n leerder?

Voorstelle (aanbevelings) vir groter doeltreffendheid t.o.v. die SOS

34. Wat sou u voorstel om die doeltreffendheid van die SOS by u skool te
verhoog?

B. OUER

Bewus wees van die SOS

1. Is u bewus van die SOS-span in u kind se skool en indien wel, weet u watter diens dit
aan u kan lewer? OF Is u ingelig oor die funksie en nut van die SOS-span vir u en u
kind?

Funksionering van die SOS

2. Hoe dikwels het u kontak met die SOS-spanlede van u kind se skool?
3. Indien u kontak het, watter vorm neem die kontakssessies met u kind se SOS-
spanlede aan?
4. Hoe word u probleme met u kind deur die SOS-span hanteer?
5. Kry u terugvoer vanaf die SOS oor u kind se vordering en indien wel, hoe gereeld?
6. Watter vorm neem die terugvoer aan?
7. Watter verwysingsprosedures volg u as ouer van 'n LLOH indien u u kind persoonlik
wil aanmeld by die SOS?
8. Het u enige ondersteuningsnetwerk wat deur die SOS aan u daargestel is met die
hantering, leer en ontwikkeling van u LLOH?

Evaluering van die SOS

9. Hoe beleef u u kind se onderrigssituasie en ondersteuning in die hoofstroom-
onderwys?
10. Dink u dat die SOS-span enige voordele vir u as ouer van 'n LLOH inhou?
Indien wel, watter voordele?
11. Hoe beleef u die ondersteuning wat die SOS-span aan u gee?
12. Voel u dat die SOS in u behoeftes as ouer van 'n LLOH voorsien?

Voorstelle (aanbevelings) vir groter doeltreffendheid van die SOS

13. Hoe kan die SOS nog meer in u behoeftes as ouer van 'n LLOH voorsien?

BYLAAG D.3

VRAE VIR FOKUSGROEPE

A. OPVOEDERS

Beskikbaarheid van inligting oor die SOS

1. Is u behoorlik ingelig oor die samestelling, funksie en nut van die SOS?
2. Wat dink u is die doel van die SOS?

Benutting van die SOS

3. Gebruik u die dienste van die SOS en indien wel hoe gereeld?

Prosedures

4. Wanneer meld u 'n LLOH by die SOS aan?
5. Indien daar probleme is, watter soort probleme is teenwoordig?
6. Watter verwysingsprosedures volg u as u die LLOH by die SOS-span wil aanmeld?
7. Word u betrek by enige besluite wat betref die LLOH in u klas? Indien wel, hoe?

Ondersteuning van die opvoeder deur die SOS

8. Hoe ondersteun die SOS u in die leer- en onderrigproses van die LLOH?
9. Het u voldoende agtergronds-inligting oor die LLOH van die SOS ontvang met sy/haar plasing in u klas?
10. Gebruik u 'n IOOP vir die LLOH in u klas en indien wel, wie het gehelp met die samestelling daarvan?
11. Is u ingelig hoe die IOOP gebruik moet word en wat gebeur as dit nie die nodige resultate oplewer nie?
12. Vind opvolggesprekke tussen u en die SOS plaas en indien wel hoe gereeld?
13. Het u enige opleiding ontvang in die hantering, leer en onderrig van die LLOH in u klas en indien wel, deur wie?

Evaluering

14. Hoe doeltreffend dink u funksioneer die SOS? Gee redes vir u antwoord.
 15. Is die SOS vir u belangrik in u onderrig en leer van die LLOH, en indien wel, hoekom?
 16. Watter voordele hou die SOS vir u as opvoeder van die LLOH in?
 17. Hoe voel u oor die ondersteuning wat u as opvoeder van die SOS kry?
- Aanbevelings t.o.v. die doeltreffendheid van die SOS
18. Hoe sou u wil hê moet die SOS u as opvoeder van LLOH's verder ondersteun?

B. SOS-LEDE

Algemene inligting wat betref die SOS

1. Meen u die SOS funksioneer doeltreffend in die skool? Motiveer u antwoord.
2. Wat dink u is die sterk en moontlike swak punte van die SOS?

Opleiding van die SOS-lede

3. Het u as SOS-spanlede oriënteringsopleiding ontvang ten opsigte van u taak? Indien wel deur wie?
4. Vind gereelde en deurlopende opleiding vir die SOS-spanlede plaas en indien wel, watter onderwerpe word gewoonlik aangeraak?
5. Dink u die opleiding was voldoende en hoe het u dit beleef?
6. Wat sien u as u taak in die SOS ten opsigte van die LLOH?

Hantering van probleme

7. Ondervind u as SOS-lede moeilike situasies? Indien wel, hoe word dit hanteer?

Ondersteuning deur SOS

8. Watter hulpbronne word deur u SOS gebruik om die opvoeder van die LLOH te ondersteun?

9. Watter hulpbronne word deur u SOS gebruik om die LLOH te ondersteun?

10. Watter strategieë gebruik u om die ouers van LLOH te ondersteun?

11. Watter intervensie-prosedure volg u SOS om die LLOH se behoeftes aan te spreek?

12. Is daar opvolg-aksies en indien wel, hoe word dit gekontroleer of vind dit plaas?

Kontak met buite instansies en persone

13. Is kundiges van buite die SOS al betrek by die leer en onderrig van die LLOH? Indien wel wie en hoekom?

14. Wat doen die SOS om die gemeenskap en ouers ook by die leer- en onderrig van die LLOH te betrek?

Kommunikasie

15. Maak die SOS kontak met die ouers van die LLOH? Indien wel, wanneer?

16. Indien wel kontak gemaak word, hoe beleef u as SOS-lid u kontak met die ouer van die LLOH?

17. Word ouers/voogde deurlopend ingelig oor die ontwikkelingsbehoefte van die LLOH en oor besluite en handeling van die SOS? Indien wel, hoe?

Evaluering

18. Wat dink u is die voordele van die SOS?

Aanbevelings t.o.v. die doeltreffendheid van die SOS

19. Dink u dat die SOS nog meer doeltreffend aangewend kan word en indien wel, hoe?

BYLAAG D.4

Dr Annalette Perold (MA Cur, Unisa, D Cur, RAU).
Senior Lektor Gesondheidstudies, Unisa
Sel: 082 3310443

Lawsonlaan 1426 B
Waverley, Pretoria
20 Februarie 2006

Nina du Toit,

VERBATUM TRANSKRIPSIES VAN FOKUSGROEPONDERHOUDE

Baie dankie vir die voorreg om as nie-deelnemende waarnemer die fokusgroep-
onderhoude vir data-insameling saam met jou te kon doen gedurende die Mei 2005.
Jou luistervaardighede het my opgeval.

Ek het die getranskribeerde verslae van die fokusgroep onderhoude met die
klankonames vergelyk en kan hiermee verifieer dat dit 'n getroue geskrewe weergawe
van die gesprekke tydens die fokusgroepe is. Jy het 'n deeglike taak daarvan gemaak
en selfs stiltes en onsekere opmerkings (hm en a's) is in die transkripsies aangedui.

Baie sterkte met die ontleding van die data en die voltooiing van die
navorsingsverslag.

Vriedelike groete

Annalette Perold

BYLAAG D.5

Data transkripsie

OUER-ONDERHOUD

Skool 2

Kode: **IOU 2**

XXXXXXXX Laerskool

4 Mei 2005

SPREKER "BEURT" EENHEID NOMMER	TRANSKRIPSIE		
TEMA		SUB-TEMA	AANTEKENINGE
1	N: Baie dankie dat u bereid is om met my te gesels oor u ervarings met die OOS-span. Vertel my asseblief iets van u agtergrond en hoe u met die OOS-span te doen gekry het.		
2	<p>D: Ek het 'n eie besigheid en was eers self 'n onderwyseres. Dit was al 'n hele ruk gelede. Ek het 'n seun en hy is in graad 7 op die oomblik. OK.</p> <p>Ek het nou net met die OOS-span te doen gehad hierdie jaar.</p> <p><u>Ek het nie te vore met hulle te doen gehad nie en dis eintlik 'n jammerte want êrens was daar 'n leemte tussen mm... ek as ouer en die skool.</u></p> <p><u>Ek was eintlik nie regtig bewus..... en dit kan miskien wees dat ek nou nie informasie of inligting van hulle miskien.....ek verstaan dit nie,</u></p> <p><u>maar ek was baie beindruk toe ek nou verwys word na die OOS-span.... dat daar wel so 'n OOS-span is by die skool. Verstaan jy.</u></p> <p><u>Want vir my doen hulle baie wonderlike werk.</u></p> <p>So, die kort tydjie, en dis nou eintlik vir my bietjie hartseer dat ek so 'n kort tydjie met hulle deurgebring het. Want toe ek nou die afspraak maak met die Leerondersteuner en haar span het jy weet ek kon openlik op die tafel lê wat my kind mm... makeer en wat hy benodig.</p> <p><u>En hulle was, ag hulle was lieflik.</u></p> <p><u>Hulle het regtigwaar alles gedoen in hulle vermoë om my te help. Verstaan jy?</u></p>	<p>Werkswyses en prosedures</p> <p>Werkswyse en prosedures</p> <p>Betrokkenheid by ouer se behoeftes en gevoelens</p> <p>Evaluering</p> <p>Opvolggesprek/bespreking</p> <p>Betrokkenheid by ouer se behoeftes en gevoelens</p> <p>Samewerkende probl,oplosingstrategieë</p>	<p>Oriëntasie t.o.v. OOS vir ouer</p> <p>Kommunikasie- en netwerkstrategieë</p> <p>Deur ouer</p> <p>Vanaf ouer se kant gedoen</p>
PRAKTIESE UITDAGINGS			
HULPVERL aan ouer			
WERKSWYSE /PROSEDURES			
HULPVERL aan ouer			

BYLAAG D.6

Data transkripsie

OPVOEDERS Fokusgroepe

Skool 4

Kode: **FGOP 4**

XXXXXX Primêr

11 Mei 2005

SPREKER "BEURT" EENHEID NOMMER	TRANSKRIPSIE	AANTEKENINGE	
TEMA		SUB-TEMA	AANTEKENINGE
1	N: Wat is julle ervaring van die OOS..... Hoe voel julle oor die OOS?		
2 SAMESTELLING WERKSWYSE en PROSEDURES INFRA- STRUKTUUR HULPVERL. aan LLOH WERKSWYSE EN PROSEDURES	<p>D 1: <u>Juffrou mm..... ons kan r�rig bly wees soos iemand vir iemand soos juffrou _____ (LSEN/OOSKO) wat ons het by die skool wat r�rig die leiding neem wat dit betref.</u> <u>Dis nie altyd moontlik om by die OOS-span miskien bymekaar kom nie, maarwanneer ons probleme het dan kan ons direk skakel met juffrou A (SOSKO/LO) Ons vertrou haar, verstaan? (FGOP 4:2 D1)</u> <u>Sommige kere het juffrou A (LSEN/SOSKO) baie kinders. Ek dink sy het huidiglik amper 80 kinders as sy nie as sy nie meer het nie.</u> <u>En mm..... die die LSEN-klassie self, werk. (N: mm?) Ek kan r�rig daarvan getuig van kinders wat in my klas in was, wat teen s� nou teen Junie dan kan ek alreeds sien daars 'n verbetering (D 2 instemmend)</u> <u>En dan's ander kinders miskien mm..... in die klassie wat terugsak of wat dan sal ek vir juffrou (LSEN/OOSKO) vra : Dink sy nie ons kan maar vir so of so afhaal nie, en maar vir daardie kind op sit?</u> <u>Maar dan as ons nou nie kan nie, anders kan nie, dan doen ons direk met juffrou A (LSEN/OOSKO) anders gaan hulle na die TST toe. Net om daai kindjie by te bring. So</u></p>	<p>SOSKO Eienskap Rol/Funksieverdeling</p> <p>Vaste vergaderingstye Deurlopende ondersteuning Betrokke by behoeftes/gevoelens</p> <p>Getalle</p> <p>Leerondersteuner</p> <p>Gesindheid/ ingesteldheid</p> <p>Verwysingsprosedures</p> <p>Getalle</p> <p>Leerondersteuner</p> <p>Verwysings prosedures Vertroue</p>	<p>Leiding neem</p> <p>'n Probleem</p> <p>OOSKO altyd beskikbaar</p> <p>Bly in klas of gaan na Leerondersteuner</p> <p>By Leerondersteuner</p> <p>Gesindheid van opv. t.o.v. hulpverlening</p> <p>Direkte skakeling met OOSKO en nie deur OOS nie</p> <p>In Leerondersteuner</p>

Data transkripsie

SOS-SPANLEDE

Skool 3

Kode: FGSOS 3

Skool: XXXXXX

10 Mei 2005

7 HULPVERL aan opvoeder	D1 <u>Yes, it's one of the strengths of the EST to develop the teacher's own ability and give them confidence in handling problems.</u>	Deurlopende opleiding/programe	Klasonderwysers wat self eers probeer.
8 PRAKTIESE UITDAGINGS	D2: <u>It's having a negative thing in my grade. The teachers are saying while if they have to go through this whole procedure of discussing it at grade level and then go through, that they would not bother about sending the children to EST because the process is just going to be so much longer.</u>	Werkswyse en prosedures	Verwysingsprosedures? Gaan te lank neem tot op OOS-vlak??
9	N: How do you feel about it?		
10 PRAKTIESE UITDAGINGS HULPVL aan LLOH INFRA-STRUKTUUR en HULPBRONNE PRAKTIESE UITDAGING	D1: <u>I feel it's teachers wanting to pass the buck. If I filled in the forms and referred the child to EST then my responsibility is done where as we saying now do as much as you can and here's some learning material resources to help you with the problems first before you send any child through.</u> <u>So it meant more work for the teachers and they're already fed up.</u>	Hulpverl aan LLOH Opvoederbetrekenh Onderrighulpmiddels Hulpverl aan opvoeder	Opvoederbetrokkenheid?? Waar eindig dit regtig?? Opvoeders is klas Behoeftes en gevoelens
11	N: You said something about resources. You are members of the EST. Do you give them a program that they can use in their classes?		
12 INFRA-STRUKTUUR en HULPBRONNE HULPVERL aan opvoeder HULPVERL aan opvoeder	D1: <u>We just started this system about working at grade level. It's new.</u> <u>So when we talk about resources it's also a collection of identifications of learning problems for the teachers so that teachers know what they're looking at.</u> <u>And then eventually give them some formal help. But with the identification of the problem..... I'm studying at the moment. I'm doing Learners with Barriers so I'm getting information from there and using that and pumping it into the EST.</u> <u>What happens is, that is the identify-cation and it tells you this is what you will see in the child, this is what is effecting and this is what you need to do in remedial. So it's a complete guideline to the teacher.</u>	Onderrighulpmiddels Deurlopende ondersteuning/opleiding Ontwikkelingsprogramme	Aan opvoeder 'n SOS kern spanlid Gee inligtingdeur aan die ander SOS lede

BYLAAG D.7

HULPVERLEENING AAN LLOH

IDENTIFISERING/ASSESSERING

- IOP 1:2 Dit funksioneer redelik goed. Ons het taamlik probleme in klasse opgetel.
- IOP 1:2 'n Kind word nie direk na hulle toe gestuur nie. Daar word eers in die klas gekyk wat is die probleme, dit word bespreek by die OOS en dan aanbeveel vir stuur na die ELSEN- onderwysers. Hulle stel vas wat die oorsaak van die leerprobleme is.
- IOP 1:12 Armoede is een van die grootste probleme, sosio-ekonomies. Baie kinders se ouers is enkelouer en dus het ons dus maatskaplike probleme. Die kind word dikwels afgeskeep en kry nie liefde nie. Drank en dwelm-probleme vind plaas wat ook die kind beïnvloed. Jy weet nie wat die kind die naweek deurgemaak het nie. Ons kyk na die agtergrond.
- FGOP 2:7 D3 *I've got a child in my class from the Eastern Cape*. He can't do anything. He doesn't even know the two times table. He was in grade 5 but we put him in grade 4 now.*
- FGOP 2:10 D1 Sy doen daai toetse ook. Wat noem mens dit? (N: Psigometriese toetse?) Ja die psigometriese toetse en dan kan mens baie mooi sien.
- FGOP 2:10 D1 En weet jy ons kry veral kinders wat laat in die skool ingeskryf word. As hul verhuis hier by graad 7. Ek sal vir jou sê 95% van daai kinders het probleme. (D's stem saam) Emosionele probleme en hulle het geskeide huise en dan tel jy dit op.
- FGOP 2:11 D2. *And I went to the class teacher and within the first period I said; 'Do you realise the two girls cannot speak English and read it? And they're suppose to read the grade 6 history text book. And immediately we went to the LSEN teacher. And without her those children would still have been sitting there. No one will have helped them.*
- FGOP 2:15 D1 maar nou Afrikaans geheel en al nie. (D's instemmend) Maar nou gaan hy na die ELSEN juffrou toe en dan doen sy addisionele Engels dat hy net op 'n vlak kan kom wat hy nou kan....
- FGOP 2:23 D3 *So its more an oral exam. They being questioned and then they write the answers.*
- FGOP 2:28 D1 Want die kind sal nie in 'n gewone akademiese skool kan vorder nie. Want dan gaan daar gedragsprobleme intree. En dan sal sy sê: "Kan ons nie dalk die kind neem vir 'n opedag nie? Sy stuur hulle so saggies.
- FGOP 3:6 D1 I think that the differences are that the past problems were very scholastic. With now, we've got outside influences. Like emotional, behaviour, physical and social problems?
- FGOP 3:12 -13 D1: I think as long as it's done early in the year. If we can at least assess early in the year like we do. We do 6 weeks initial assessment. And then we do as sort of a top. D2: It's a revised addition of the school ready test.
- IOU 2:2 But when he moved into grade 2 he really battled complete his work and became quite stressful at the beginning of the year. His teacher spoke to me and asked if he was like that in grade 1.
- IOU 2: 2 Then I definitely want to do it.
- And that's what we did – an assessment for that.
- IOU 2: 2 The lady who did the assessment pick up that he had muscle problems with his eyes.
- IOU 2:2 And I spoke to the SOSKO and she said that he properly has visual motor problems.
- IOU 2: 2 And the SOSKO did the assessment and she said there were definitely delays in the visual motor integration area and that he definitely will benefit from the remedial .
- IOU 3: 2 Mm.... in graad 1 was sy onderwyseres nie so tevrede met sy.... klanke nie. En toe't sy vir my gevra of sy vir hom kan inskryf vir ekstra hulp.
- FGSOS 1:4 D3 : Ek het twee kinders wat probleme met hulle taal het.
- FGSOS 1:13 D1 : Ek kyk self na die kind en assessee hom self (D3: identifiseer self). (OPVOEDER)
- FGSOS 1:14 D2 : Met die informele gesprek tydens pouse word die kind ook sommer onmiddellik geïdentifiseer tussen ons as die groep van 7 opvoeders en so mm...weet ons daai kind kom aan en ons kan onmiddellik werk met daai kind.
- FGSOS 1:52 D1, 2 en 3: Daar is taalgestremd, hardhorendheid, aandagafleibaar wat algemeen is. Mm...ook konsentrasie, aandagspan, geheue (vergeet) en ontbreek aan selfvertroue.
- FGSOS 1: 53 D2: Ook emosionele probleme. Dit is probleme wat jy elke dag moet aanspreek anders is jou hele klas ontwrig
- FGSOS 1:54 D1: Ook sosiale probleme. Sommige kinders kom dikwels honger skooltoe en dan gee ons vir hulle kos
- FGSOS 1:58 D1 Een van die studente het ontdek dat een van die kinders 'n gaatjie in sy oor het en die ouers is ingelig daaromtrent en die kind het geliplees sonder dat iemand bewus was daarvan.
- FGSOS 1: 67 D2 Ek het 'n leerling wat verlede jaar mm..... agtergebly het en haar ouers was glad nie so eee...gediend dat sy gaan bly nie.
- FGSOS 2:12 D1 Ons sê vir hom waar sy probleme is. Probeer die probleme identifiseer met die kind.
- FGSOS 2:14 D1 dis maar baie gedragsprobleme. 'n Groot persentasie van hierdie omgewing se tragiek.....'n buurskool wie se naam ek nie wil noem nie het nou die dag 'n opname gemaak, 'n werklik wetenskaplike opname, 48% van sy kinders is hersaamgestelde gesinne of enkelouers. En ek dink nie ons is baie ver agter nie. So dit dra by dat die kinders leerprobleme het en gedragsprobleme het en dit beïnvloed hul klaswerk.
- FGSOS 2:18 D1 . Nou dit is ook maar 'n groot persentasie van kinders metwat se huislike omstandighede maar bietjie snaaks is.
- FGSOS 29: Maar elke onderwyser identifiseer sy kinders definitief. Nie te sê dat hulle self daarmee werk nie. Hulle identifiseer die kind en sien hier's 'n probleem.
- FORMULERING,IMPLEMENTERING, HERSIENING VAN IOOP**
- IOP 1:4 Dan sal hulle sê wat jou te doen staan met die probleem.
- IOP 1: 24: Ek sal verkies dat die kleinding by my in die klas bly en dat die OOS-span vir my 'n program gee wat ek daar met die kind kan doen en as daar probleme is dat hulle my daar kom help.
- FGOP 2:18 -19 N Gee sy bv. 'n program, 'n individuele leerder hulpprogram (IOOP) wat julle in die klas kan doen? D3: Nee sy (LSEN) vat 'n hele groep uit ons klas uit.
- Sy gee nie vir ons 'n hulpprogram nie.
- FGOP 3:20 D2 : Not that the EST in such has given us, no. But we do receive ideas from time to time from the EST Co.

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BYLAAG D.8

VERBATIM-TRANSKRIPSIES VAN ONDERHOUDE

(Op kompakskyf)

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

**BYLAE E:
UITTREKSEL UIT
NAVORSINGSDAGBOEK**

BYLAAG E.1

Uittreksels uit my navorsingsdagboek

12 Mei 2005

Wat vandag uitgestaan het met die data-insameling was die frustrasie van die SOSKO en die opvoeders. Dit het voorgekom asof die “deling” van die SOSKO tussen die twee skole vir die SOSKO net te veel is. Sy het aan my genoem dat sy voel sy kry nie haar werk gedoen nie en voel die hele tyd nie in beheer nie. Teenoor dié gevoel staan die opvoeders wat voel dat die persoon nie eintlik vir hulle kan help nie aangesien sy slegs die kinders vir ’n kort tydjie (20 - 30 minute) per week sien. Ek kom agter dat daar ’n leemte is met die “verstaan” van hulp in die klaskamer. Al die probleme word meestal na die SOSKO verwys om die probleem op te los, sonder dat die opvoeder self probeer. Dit was asof die opvoeders en die SOSKO ’n uitlaatklep gesoek het in die onderhoudeiemand waarvoor hulle hul gevoelens kon vertel.

Omdat ek self in ’n klas staan wéét ek waarvan hulle praat en het ek self al die frustrasies beleef..... Ja, ’n gevoel van te veel om te doen in te min tyd. Tog kom dit vir my voor asof die opvoeders mekaar besonder baie ondersteun en dat daar ’n gemaklike en “omgee”-verhouding tussen die personeel bestaan. Ek het die dag se onderhoude baie geniet. Dit voel asof ek hierdie mense al lank ken.

Ek sien uit daarna om te sien wat die bevindings van die navorsing is en sal sommer dadelik met die data-analise begin terwyl dit nog vars in die geheue is!

13 Mei 2005

Vandag was dit my laaste besoek aan die skole waar ek my data-insameling gedoen het. Ek het regtig ’n snaakse hartseer gevoel..... Wat ’n wonderlike week was dit nie! Ek onthou nog die eerste onderhoud..... Sal ek die mense aan die gesels kry? Sal ek die nodige inligting kry wat ek nodig het om my studie te kan doen? Sal ek ’n goeie luisteraar wees? En kyk nou.....Ek het mense ontmoet wat onder baie moeilike omstandighede alles gee wat hulle kan vir die kinders wat hulp nodig het. Hierdie “SOS-mense” is meer as net onderwysers en as mens hulle aan die gesels kry, besef mens wat hulle alles doen. Hulle neem die plek in van ma, versorger en die een wat omgee.

Ek is so bly dat ek die onderhoude op band opgeneem het, want elke keer as ek daarna luister word die gesprekke met die mense net meer en meer vir my insiggewend en is ek meer gemotiveerd om hierdie studie te geniet!!